

6. Glagoli

6.1. Osnovna obilježja i vrste

U podravskom dijalektu glagoli⁷⁰ imaju sljedeće sprežive oblike: prezent, perfekt, pluskvamperfekt, futur, imperativ, kondicional I. i kondicional II. Nespreživi su oblici infinitiv, supin, glagolski pridjev radni, glagolski pridjev trpni i glagolski prilog sadašnji.

Kao što je tipično za većinu kajkavskih govora, ni u podravskim kajkavskim govorima nema imperfekta, aorista,⁷¹ futura II. i glagolskog priloga prošlog. Za podravske govore karakterističan je oblik supin, koji dolazi uz glagole kretanja. Od infinitiva se razlikuje samo kod nesvršenih glagola i dvovidnih glagola, dok svršeni glagoli ne čuvaju razliku između supina i infinitiva.

Važno obilježje glagola u podravskom dijalektu, kao i u hrvatskom književnom jeziku, jest glagolski vid, koji je raspoznatljiv već u osnovnom, infinitivnom obliku. Glagoli s istim leksičkim značenjem imaju obično vidske parove s oprekom svršeno-nesvršeno, pri čemu se svršeni glagoli mogu tvoriti prefiksalsnom i sufiksalsnom tvorbom uz supletivnu alomorfizaciju ili bez nje, a nesvršeni sufiksacijom i unutarnjom tvorbom uz supletivnu alomorfizaciju ili bez nje (Maresić 2000: 142-143).

U hrvatskoj gramatičkoj tradiciji uvriježena je podjela glagola na šest vrsta. U podravskim govorima riječ je o sljedećim vrstama i razredima:

I. vrsta

1. razred: glagoli na *-V-sti* (npr. *pl'ęsti*)
2. razred: glagoli na *-K-sti* (npr. *z'ępsti*)
3. razred: glagoli na *-či* (npr. *s'eči*)
4. razred: glagoli na *-K-r- + -e:ti, -ti* (npr. *vmr'e:ti* /Virje/, *vm'r:ti* /Đurđevac/)
5. razred: glagoli na *-uti, -u:ti* (npr. *č'uti*; *pl'u:ti* /Molve/) i na *-ę:ti* (npr. *kl'ę:ti* /Đurđevac/), *-e:ti* (npr. *poč'e:ti* /Virje/), *-ęti* (npr. *ž'ęti* /Đurđevac/) iza ostalih glasova osim *-K-r-*
6. razred: dvosložni neprefigurirani glagoli i njihove složenice na *-iti, -i:ti* (npr. *p'iti*)
7. razred: dvosložni neprefigurirani glagoli na *-ati* (npr. *br'ati*)

⁷⁰ Detaljan opis morfologije glagola u podravskome dijalektu daje Maresić (2000: 141-201).

⁷¹ "Jedini je ostatak aorista petrificirani oblik za 1. l. jednine *r'ęko* te petrificirani nenaglašeni oblik aorista *biti – bi* (za sva tri lica) koji se rabi u tvorbi kondicionala I. Oni su potvrđeni na cijelom istraženom području." (isto, 141).

II. vrsta: glagoli na *-noti* (npr. *mekn'oti*), *-no:ti* (npr. *svin'o:ti*)

III. vrsta: glagoli na *-K-eti* (npr. *vid'eti*)

IV. vrsta: glagoli na *-iti* (npr. *me:n'iti*)

V. vrsta: glagoli na *-ati*

1. razred: infinitivna osnova završava na *č, j, š, ž, šč, žđ*; nastavci prezenta *-i:m, -i:š* ... (npr. *vre:šč'ati*)

2. razred: nastavci prezenta *-em, -eš* ...; infinitivna osnova na *v* u prezentu završava na *j* (npr. *bluv'ati - bl'u:jem*)

3. razred: nastavci prezenta *-jem, -ješ* ... (npr. *svę:z'ati - sv'e:žęm*)

4. razred: nastavci prezenta *-am, aš* ... (npr. *del'ati - d'elam*)

VI. vrsta: glagoli na *-uvati* (npr. *kumuv'ati*)

6.2. Glagoli germanizmi u govorima đurđevečke Podravine

U našem korpusu potvrđen je velik broj glagola germanizama. Svi su uklopljeni u sustav glagolske morfologije, no nisu ravnomjerno zastupljeni u svim glagolskim vrstama. Sa stajališta sintagmatske klasifikacije najčešće je radi o adaptiranim replikama (npr. *što:s-'ati, štos-n'oti*) ili pak o neizravnim izvedenicama (npr. *pre-ša:c'ati*). Niti jedan glagolski germanizam ne pripada I. vrsti. Isto tako, nismo zabilježili ni potvrde za 1. i 2. razred V. vrste.

6.2.1. Vrste glagola

Najviše glagolskih germanizama, njih petstotinjak, pripada 4. razredu V. vrste s infinitivnim nastavkom *-ati* i prezentskim nastavcima *-am, -aš* ... (npr. *šlo:g'ati*). Ovoj vrsti pripada i dvadesetak glagola s nastavkom *-e:rati* (npr. *štude:r'ati*). Glagoli *fękt'ati* i *klo:p'ati* mogu se konjugirati dubletno: kao članovi 3. ili 4. razreda V. vrste. Tridesetak glagola s nastavkom *-iti* konjugiraju se kao glagoli IV. vrste (npr. *klop'iti*). Po dvadesetak glagolskih replika pripada II. vrsti s nastavkom *-noti* (npr. *bręn'oti*) i VI. vrsti s nastavkom *-uvati* (npr. *fasuv'ati*). Kao glagoli III. vrste s nastavkom *-eti* konjugiraju se tek neki glagoli (npr. *fal'eti*).

U daljnjem tekstu ovoga potpoglavlja opisat ćemo konjugacijske i tvorbene obrasce ovih glagola. Radi preglednosti opis ćemo strukturirati prema redoslijedu dijalektološke klasifikacije glagola, dok će kriterij kvantitativne zastupljenosti biti sekundaran.

6.2.1.1. Glagoli II. vrste s nastavkom *-noti*

U našem korpusu zabilježili smo dvadesetak glagolskih replika s infinitivnim nastavkom *-noti*.

Većina od njih ima u podlozi glagolske modele, a tek neki imeničke (npr. *cugn'oti* < *Zug*, *šusn'oti* < *Schuß*), odnosno priloške (npr. *crukn'oti*, *curikn'oti* < *zurück*).

Svi glagoli pripadni ovoj vrsti su svršeni.

Glagoli *cvakn'oti* < *zwacken*, *ru:kn'oti* < *rücken*, *šusn'oti* < *Schuß* nemaju nesvršeni vidski parnjak.

Nesvršeni vidski parnjaci većine tih glagola pripadaju 4. razredu V. vrste s nastavkom *-ati*. Tako je tome s glagolima *brehn'oti*, *bręn'oti*, *zbręn'oti* < *brechen*, *crukn'oti*, *curikn'oti* < *zurück*, *cugn'oti* < *Zug*, *drukn'oti* < *drücken*, *špricn'oti* < *spritzen*, *šprin'oti* < *sprühen*, *štosn'oti* < *stoßen*.

Nesvršeni vidski parnjaci glagola *fasn'oti* < *fassen* i *kušn'oti* < *küssen* pripadaju VI. vrsti s infinitivnim nastavkom *-uvati*, pri čemu kod para *fasn'oti* i *fasuv'ati* postoji semantička razlika između svršenog i nesvršenog oblika, a nesvršeni oblik pokazuje tendenciju prema dvovidnosti. Tako *fasuv'ati* znači 'dobiti nešto kao sljedovanje', odnosno u prenesenom značenju 'dobiti batine', dok *fasn'oti* znači 'ukrasti'. Perfektivnost potonjega glagola naglašava se i istoznačnim prefigiranim oblikom *ofasn'oti*.

Nesvršeni parnjak glagola *hakn'oti* < *hacken* ima iterativnu semantičku komponentu, koja se na formalnom planu realizira s infiksom *-t-* između osnove i nastavka *-ati*: *hakt'ati*. Iterativnost se osjeća i kod nesvršenoga oblika glagola *ri:kn'oti* < *rücken*, koji glasi *rika:v'ati*.

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *fasn'oti*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>f'asnęm</i>	<i>fasn'ęmo</i>
2. lice	<i>f'asnęš</i>	<i>fasn'ętę</i>
3. lice	<i>f'asnę</i>	<i>fasn'o</i> . ⁷²

⁷² U svim govorima đurđevečke Podravine osim u Kalinovcu, gdje je nastavak u 3. licu množine *-u*., nastavak je *-o*..

6.2.1.2. Glagoli III. vrste⁷³ s nastavkom *-eti*

Ovoj vrsti pripada samo nekoliko glagola. To su: *fal'eti, falj'eti, sfal'eti, sfalj'eti* < *fehlen, no:r'eti, ponor'eti, zno:r'eti* < *Narr* i *pukljavet'i se* < *Buckel*.

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *fal'eti*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>fal'i:m</i>	<i>fal'i:mo</i>
2. lice	<i>fal'i:š</i>	<i>fal'i:tę</i>
3. lice	<i>fal'i:</i>	<i>fal'ę:</i>

6.2.1.3. Glagoli IV. vrste s nastavkom *-iti*

Ovoj vrsti⁷⁴ pripada tridesetak glagola iz našega korpusa i vrlo su raznoliki s obzirom na vid i značenja. Evo nekoliko općih opservacija:

Neki nesvršeni glagoli imaju svoje svršene parnjake nastale prefiksalsnom tvorbom. Tako je tome s glagolima *cukor'iti* : *prećukor'iti, scukor'iti, zacukor'iti* < *zuckern, šara:f'iti* : *prišara:f'iti, zašara:f'iti, otšara:f'iti* < *schraufen* i *fuša:r'iti* : *sfuša:r'iti* < *pfuschen, špinčit'i se* : *zašpinčit'i se, našpinč'iti* < *Spitze, pukljit'i se* : *potpuklit'i se* < *Buckel*.

Kod svršenoga glagola *tref'iti, trefit'i se* < *treffen* imamo i dodatne, prefigurane oblike *potref'iti, stref'iti*.

Neki nesvršeni glagoli nemaju svoj svršeni vidski parnjak, npr. *fize:r'iti* < *visieren, gibe:r'iti* < *gebühren, haptage:r'iti* < *Habt acht!*, *grunta:š'iti* < *Grund, lufte:rit'i se* < *Luft, ma:jstor'iti* < *Meister*, dok se za nesvršene glagole *frta:lj'iti* < *Viertel* i *žveplj'iti* < *Schwefel* takvi parnjaci mogu postulirati, ali nisu potvrđeni.

Nesvršeni parnjaci glagola *klop'iti* < *klopfen* i *šup'iti* < *schuppen* glase *klo:p'ati* i *šupk'ati*, pri čemu je potonji glagol iterativan.

Za neke prefigurane svršene glagole, kod kojih je u semantičkom fokusu rezultat radnje, nisu potvrđeni jednostavni, nesvršeni oblici, npr. *namundurit'i se, omondurit'i se, premundurit'i se* < *Montur, nažvęřit'i se, zažvęř'iti* < *Schwärze, opklindr'iti, oplindr'iti* < *plündern*.

⁷³ Usp. Maresić (2000: 168-170).

⁷⁴ Usp. Maresić (2000: 170-174).

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *cukor'iti*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>cuk'orim</i>	<i>cukor'imo</i>
2. lice	<i>cuk'oriš</i>	<i>cukor'ite</i>
3. lice	<i>cuk'ori</i>	<i>cuk'ore</i>

6.2.1.4. Glagoli V. vrste, 3. razreda s nastavkom *-ati*

U našem korpusu zabilježili smo samo dva glagola koji pripadaju ovoj vrsti:⁷⁵ *fekt'ati* i *klop'ati*. Inače, ti glagoli mogu pripadati i 4. razredu V. vrste.⁷⁶

Primjer konjugacije u prezentu (molvarski): *fekt'ati*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>f'ekčëm</i>	<i>fekč'ëmo</i>
2. lice	<i>f'ekčëš</i>	<i>fekč'ëte</i>
3. lice	<i>f'ekčë</i>	<i>fekč'o:</i>

6.2.1.5. Glagoli V. vrste, 4. razreda s nastavkom *-ati*

Petstotinjak glagola, što čini više od 90% svih glagolskih germanizama u našem korpusu, konjugira se prema obrascima 4. razreda V. vrste.⁷⁷ Jednostavni glagoli koji se s morfosintaktičkoga stajališta mogu klasificirati kao izravne posuđenice najčešće su nesvršeni (npr. *štre:b'ati*), a iz njih se izvode njihovi prefigirani, svršeni oblici (npr. *naštre:b'ati*). Neki jednostavni glagoli su svršeni (npr. *abriktat'i se* < *abrichten*, *ajnri:k'ati* < *einrücken*).

Nesvršeni su trajni i iterativni glagoli izvedeni iz svršenih prefigiranih oblika. Infiks za iterativnost koji dolazi između osnove infinitiva prezenta i nastavka *-ti* je *-va-*, bez obzira kojoj vrsti ishodišni jednostavni glagol inače pripada. Primjeri: *odreja:v'ati* < *drej'ati* < *drehen*, *pobreja:v'ati* < *brej'ati* < *brechen*, *pošika:v'ati* < *schicken*, *pošpota:v'ati se* < *pošpo:tat'i se* < *spotten*, *prefarba:v'ati* < *fa:rb'ati* < *färben*, *prišlajsa:v'ati* < *šla:js'ati* < *schleusen*, *skušuva:v'ati se* < *kušuvat'i se* < *küssen*, *sfalje:v'ati* < *fa:lj'eti* < *fehlen*. Kod glagola *prišaraflji:v'ati* < *šara:f'iti* < *schrauben* na prezentsku je osnovu dodan glas [lj], dok glagol *premundura:v'ati* < *Montur* nema kao ishodišni oblik kakav glagol **mundurati*, nego mu je u podlozi imenica *mund'u:ra*.

⁷⁵ Usp. Maresić (2000: 176-179).

⁷⁶ Ovo je u skladu s opservacijom u Maresić (2000: 178) da neki glagoli “uz nastavke *-jem*, *-ješ* koji mijenjaju osnovu mogu imati i nastavke *-am*, *-aš*”.

⁷⁷ Usp. Maresić (2000: 179-182).

U našem korpusu zabilježili smo i tridesetak glagola s nastavkom *-e:rati*. Većini njih u podlozi je model s nastavkom *-ieren*:⁷⁸ *egzerce:r'ati* < *exerzieren*, *faše:r'ati* < *faschieren*, *grature:r'ati* < *gratulieren*, *lake:r'ati* < *lackieren*, *naštude:r'ati* < *studieren*, *parade:r'ati* < *paradiieren*, *plise:r'ati* < *plissieren*, *štrapace:r'ati* < *strapazieren*, ¹*štude:r'ati*, *otštude:r'ati*, *zeštude:r'ati*, *naštude:rat'i se* < *studieren*, ²*štude:r'ati*, *štunde:r'ati*, *štude:rat'i si*, *preštude:rati* < *studieren*, *vanze:r'ati* < *avancieren*, *špance:rat'i se*, *otšpance:rat'i se*, *prešpance:rat'i se* < *spazieren*. Na *-e:rati* završavaju i dva glagola koji nemaju etimološki *-ieren*, tako *ferce:r'ati* < *verzieren* i *gibe:r'ati* < *gebühren*, pri čemu je kod drugoga glagola u podlozi vjerojatno model s nezaokruženom varijantnom glasa [y:]. Nastavak *-e:rati* djelomično se osamostalio tako da je poslužio za tvorbu jednostavne posuđenice *bežece:r'ati* < *besetzen* i *kibice:r'ati* < *kiebitzen*, ali i nekoliko pseudoposuđenica kojima u podlozi nije glagolski model, npr. *haptage:r'ati* < *Habt acht!*, *šljage:r'ati*, *šlage:r'ati* < *Schlag*, *scvancige:rat'i se* < *zwanzig*, *špajse:rat'i se* < *Spaß*, *zmundule:rat'i se* < *Montur*.

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *špot'ati*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>šp'o:tam</i>	<i>špo:t'amo</i>
2. lice	<i>šp'o:taš</i>	<i>špo:t'ate</i>
3. lice	<i>šp'o:ta</i>	<i>špo:t'ajo</i>

6.2.1.6. Glagoli VI. vrste s nastavkom *-uvati*

Ovoj vrsti⁷⁹ pripada dvadesetak glagola iz našega korpusa. Uglavnom su nesvršeni: *ablenduv'ati* < *abblenden*, *fašenkuv'ati* < *Fasching*, *flenderuv'ati* < *Fremder*, *frentuv'ati* < *Fremde*, *haltuv'ati* < *halten*, *košuv'ati*, *kušuv'ati* < *küssen*, *lifervuv'ati* < *liefern*, *lumpuv'ati* < *lumpen*, *ofertuv'ati*, *opertuv'ati* < *opfern*, *rajzuv'ati* < *reisen*, *verbuuv'ati*, *vrbuuv'ati* < *werben*. Iz nekih od ovih oblika prefiksacijom se mogu dobiti svršeni parnjaci, tako npr. *zlifervuv'ati* < *lifervuv'ati*, *naopertuvat'i se* < *opertuv'ati*, *skušuvat'i se*, *skušuvat'i se* < *košuvat'i se*, *kušuvat'i se*.

Glagoli *bezecuv'ati* < *besetzen*, *apciguv'ati* < *Abzüge*, *dekuvat'i se* < *decken*, *fasuv'ati* < *fassen* mogli bi se smatrati dvovidnima.

⁷⁸ Ovaj je nastavak prvi put zabilježen u srpnj. oko 1150. godine u stotinu šezdesetak romanizama, da bi se kasnije osamostalio i služio za tvorbu posuđenica iz romanskih jezika, ali i glagola iz izvorno njemačkih osnova, npr. *amtieren*, *drangsalieren*, *gastieren*, *halbieren*, *schattieren*, *buchstabieren* (Kluge 1957: 323-324).

⁷⁹ Usp. Maresić (2000: 182-185).

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *ofertu 'vati*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>ofert'ujem</i>	<i>ofertuj'emo</i>
2. lice	<i>ofert'uješ</i>	<i>ofertuj'ete</i>
3. lice	<i>ofert'uje</i>	<i>ofertuj'o:</i>

6.2.2. Prefigirani glagoli

U našem korpusu zabilježili smo velik broj glagolskih germanizama, neizravnih izvedenica, koji su nastali prefiksacijom kojega jednostavnoga glagola, adaptirane posuđenice. Većina tih glagola su svršeni glagoli, tako da se prefiksacija kao tvorbena strategija uvelike podudara s perfektivizacijom kao gramatičkim obilježjem. Manji je broj nesvršenih, iterativnih prefigiranih glagola, koji su u pravilu izvedeni od već postojećih svršenih prefigiranih glagola.

U ovome odlomku prikazat ćemo najzastupljenije glagolske prefikse i ugrubo naznačiti njihova semantička svojstva.⁸⁰ Riječ je o sljedećim prefiksima (u zagradama navodimo približan broj potvrda):⁸¹ *do-* (4), *na-* (40), *o-/ob-* (15), *od-/ot-* (10), *po-* (20), *pod-/pot-* (10), *pre-* (10), *pri-* (10), *raz-/ra-* (4), *s-/z-/ze-* (60), *za-* (40).

6.2.2.1. Prefiks *do-*

U našem korpusu zabilježeno je tek nekoliko potvrda s prefiksom *do-*. Glagoli s ovim prefiksom imaju uglavnom finitivno značenje s nekim posebnostima:

- a) doći, doprijeti do nekog mjesta: *doforik'ati* < *vorrücken*, *došpance:rat'i se* < *spazieren*;
- b) dovesti nešto do određenog mjesta: *dolifr'ati* < *liefern*, *došla:jf'ati* < *schleifen*.

6.2.2.2. Prefiks *na-*

U korpusu podravskih germanizama ovaj je prefiks potvrđen u četrdesetak primjera. Evo nekih značenja:

- a) staviti nešto na nešto: *naboks'ati* < *Wachs*, *nafa:rb'ati* < *färben*;
- b) sativno značenje u povratnih glagola: *nabřenat'i se* < *brennen*, *nafroštukljat'i se* <

⁸⁰ Kategorizacija i opis glagolskih prefiksa oslanjaju se uglavnom na Barić i dr. (1990: 256-261).

⁸¹ Dakako, brojevi u zagradama ne nose preciznu obavijest o *svim* takvim germanizmima, no daju približnu sliku o frekventnosti pojedinih glagolskih prefikasa.

Frühstück, nakrampat'i se < Krampen, nama:jlat'i se < malen, namundurit'i se < Montur, naopertuvat'i se < opfern, našpo:tat'i se < spotten, naštihat'i se, naštijat'i se < stechen, naštude:rat'i se < studieren, našva:sat'i se < schweißen, nata:ncat'i se < tanzen, našveglat'i se < Schwegel, našvęřit'i se < Schwärze;

- c) perfektivnost s finitivnim značenjem ili bez njega: *nabjfl'ati < büffeln, nabreŋ'ati < brennen, naci:lj'ati < zielen, nafa:ld'ati < falten, nafęg'ati < fegen, nafękt'ati < fechten, nafi:lj'ati < füllen, naglanc'ati < Glanz, nahe:kl'ati < häkeln, nama:jl'ati < malen, napreš'ati < pressen, narikt'ati < richten, našli:ng'ati < schlingen, našliht'ati < schlichten, našnjo:f'ati < schnofeln, našp'a:nati < spannen, našpinč'iti < Spitze, našpo:t'ati < spotten, našra:jb'ati < schreiben, našro:t'ati < schroten, našta:nc'ati < stanzen, našte:rk'ati < stärken, naštim'ati < stimmen, naštrik'ati < stricken, naštude:r'ati < studieren.*

6.2.2.3. Prefiks *o-/ob-*

U našem korpusu petnaestak je potvrda za glagole s ovim prefiksom. Dva su karakteristična značenja:

- a) obuhvatiti predmet u cjelini, vršiti radnju sa svih strana: *obje:kl'ati, oje:kl'ati < häkeln, ofa:rb'ati < färben, ofriškati'i se < frisch, olo:tat'i se < löten, oma:jl'ati < malen, omondurit'i se < Montur, opštuc'ati < ²stutzen, ošvicat'i se < schwitzen;*
- b) obuhvaćanje uopće: *ofasn'oti < fassen, opklindr'iti, oplęndr'ati, oplindr'ati, oplindr'iti < plündern.*

6.2.2.4. Prefiks *od-/ot-*

U korpusu je zabilježeno desetak glagola s ovim prefiksom. Dva su glavna značenja:

- a) odvajanje i udaljavanje od nekog predmeta ili pojma uopće: *odrej'ati < drehen, odreja:v'ati < drehen, otšpance:rat'i se < spazieren, otštręk'ati < Strecke, otšara:-f'iti < schraufen;*
- b) završetak radnje: *otšac'ati < schätzen, otšnaps'ati < schnapsen, otštude:r'ati < studieren, otta:nc'ati < tanzen.*

6.2.2.5. Prefiks *po-*

Dvadesetak je glagola s prefiksom *po-*. Značenja su im raznolika:

- a) distributivnost: *ponuc'ati < nutzen, pošliht'ati, pošlikt'ati, pošljikt'ati < schlichten, pošto:s'ati < stoßen;*

- b) diminutivno značenje: *pobreja:v'ati* < *brechen*, *pocugn'oti* < *Zug*, *pošika:v'ati* < *schicken*, *pošpo:tat'i se*, *pošpota:vat'i se* < *spotten*;
- c) vršenje radnje po nekoj površini: *pofa:rb'ati* < *färben*, *pojajt'ati* < *feuchten*, *pošno:-f'ati* < *schnofeln*, *pošpric'ati* < *spritzen*, *pošte:rk'ati* < *stärken*;
- d) promjena stanja: *ponor'eti* < *Narr*;
- e) finitivnost: *potref'iti*, *potrefit'i se* < *treffen*.

6.2.2.6. Prefiks *pod-/pot-*

U našem korpusu zabilježili smo desetak glagola s ovim prefiksom. Osnovno je značenje vršenje radnje ispod nečega. Potvrde: *pojfu:tr'ati* < *Futter*, *pošprajc'ati* < *Spreize*, *potha:j-c'ati* < *heizen*, *potka:jl'ati* < *Keil*, *potpuklit'i se* < *Buckel*, *potšra:jbat'i se* < *schreiben*, *potštuc'ati* < *stutzen*, *potu:mpl'ati* < *doppelt*.

6.2.2.7. Prefiks *pre-*

U ovom prefiksu poklopili su se prefiksi hrvatskoga književnoga jezika *pre-* i *pro-*. U našem korpusu imamo desetak potvrda. Značenja su raznolika:

- a) vršenje radnje prelazeći preko nečega ili tako da nešto prijeđe preko čega drugoga: *prešpance:rat'i se* < *spazieren*, *prešverc'ati* < *schwärzen*, *prešte:p'ati* < *steppen*;
- b) majorativno značenje: *prečukor'iti* < *zuckern*, *prešt'iman* < *stimmen*;
- c) promjena stanja, položaja, mjesta, svojstva: *prefa:rb'ati*, *prefarba:v'ati* < *färben*, *premundura:v'ati*, *premundurit'i se* < *Montur*, *prešalt'ati* < *schalten*;
- d) finitivnost: *prešac'ati* < *schätzen*, *preštude:r'ati* < *studieren*.

6.2.2.8. Prefiks *pri-*

Osnovno značenje ovoga prefiksa, potvrđenoga u desetak replika, jest približavanje ili spajanje: *priheft'ati* < *heften*, *prilo:t'ati* < *löten*, *prišara:f'iti*, *prišarafli:v'ati* < *schrauben*, *prišlajsa:v'ati* < *schleusen*, *prišmajhlat'i se* < *schmeicheln*, *prišpa:n'ati* < *spannen*, *prištek'ati* < *stecken*, *prišto:p'ati* < *stoppen*. Kod glagola *pririkt'ati*, *pririktat'i se* < *richten*, *prišpa:r'ati* < *sparen*, *prištuc'ati* < *stutzen* značenje blizine ili spajanja je izbljudjelo.

6.2.2.9. Prefiks *raz-/ra-*

Samo je nekoliko glagola u našem korpusu koji su tvoreni ovim prefiksom. Dva su mu glavna značenja:

- a) odvajanje dvaju ili više dijelova: *raša:l'ati* < *schalen*, *raštim'ati* < *stimmen*, *razra:j-t'ati* < *reitern*;
- b) intenzivno značenje: *raseki:rat'i se* < *sekkieren*, *razluft'ati* < *lüften*.

6.2.2.10. Prefiks s-/z-/ze-

Ovaj prefiks objedinjava oblike i značenja prefiksa hrvatskoga standardnoga jezika *iz-* i *s-*. Glagoli s ovim prefiksom relativno su brojni u našem korpusu (šezdesetak). Oblik prefiksa ovisi o početnom glasu jednostavnog glagola: ako je bezvučan, dolazi alomorf *s-*, ako je početni glas zvučan alomorf je *z-*, a kada osnova počinje sa [š] ili [ž], alomorf je *ze-*.

Osim nekoliko potvrda za sativno značenje (npr. *scvancige:rat'i se < zwanzig, skošuvat'i se, skušuvat'i se, skušuva:vat'i se < küssen, sprēluftat'i se < liften*) većina potvrda upućuje na finitivno značenje: *scukor'iti < zuckern, sfal'eti, sfalj'eti, sfalje:v'ati < fehlen, sfa:rb'ati < färben, sfe:rm'ati < firmen, sfeg'ati < fegen, sfekt'ati < fechten, sfu:š'ati, sfuša:r'iti < pfuschen, she:klj'ati < häkeln, ska:nt'ati < kanten, sklo:f'ati < klopfen, spe:gl'ati < begeln, spe:glj'ati < begeln, spreš'ati < pressen, spu:nt'ati < ²Bund, spu:ntat'i se < ²Bund, stref'iti < treffen,*

zbjfl'ati < büffeln, zbiks'ati < wachsen, zbręn'oti < brechen, zdi:nt'ati < dünsten, zdraks'ati < drehkeln, zdrej'ati < drehen, zgla:jz'ati < Gleis, zglanc'ati < Glanz, zje:kl'ati < häkeln, zlifęruv'ati < liefern, zlifr'ati < liefern, zluft'ati < lüften, zma:jl'ati < malen, zmoto:-r'ati < Motor, zno:r'eti < Narr, znuc'ati < nutzen, zrikt'ati < richten, zmundule:rat'i se < Montur, zriktat'i se < richten,

zešmirgl'ati < schmirgeln, zešpo:t'ati < spotten, zešro:t'ati < schroten, zešte:p'ati < steppen, zeštih'ati < stechen, zeštij'ati < stechen, zešto:s'ati < stoßen, zeštirik'ati < stricken, zeštude:r'ati < studieren.

6.2.2.11. Prefiks za-

U našem korpusu četrdesetak je glagolskih replika s prefiksom *za-*. Značenja su različita:

- inkoativno značenje: *zabrejat'i se < brechen, zabre:nz'ati < bremsen, zafa:jf'ati < pfeifen, zaje:klat'i se < häkeln, zalaufat'i se < laufen, zapęlc'ati < pelzen, zašpi:l'ati < spähen;*
- obuhvatiti nešto sa strane i u cjelini: *zacukor'iti < zuckern, zafa:rb'ati < färben, zaflęk'ati < Fleck, zaha:klj'ati < Haken, zaheft'ati < heften, zaka:jl'ati < Keil, zakit'ati < kitten, zalo:t'ati < löten, zamort'ati < mörteln, zane:t'ati < nieten, zape:gl'ati < begeln, zarajfat'i se < Reif, zarajt'ati < Reiter, zaringl'ati < verriegeln, zašara:f'iti < schrauben, zašpa:n'ati < spannen, zažvęř'iti < Schwärze;*
- finitivno značenje: *zaco:pr'ati < zaubern, zašpa:r'ati < sparen, zaštek'ati < stecken, zašto:p'ati, zašto:pat'i se < verstopfen;*
- dobiti svojstvo izraženo riječju od koje je izveden osnovni glagol: *zašpinčit'i se < Spitze.*